

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VI.37.544/2016/7.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Tergalecz Eszter előadó bíró, Dr. Sugár Tamás bíró

A felperes: Dr. felperes neve(felperes címe)

A felperes képviselője: Dr. ... ügyvéd

A felperesi beavatkozó: ... Kft.

A felperesi beavatkozó képviselője: Dr. ... ügyvéd

Az alperes: alperes neve, mint az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség jogutódja

Az alperes képviselője: Dr. ... jogtanácsos

A per tárgya: környezetvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A felülvizsgálati kérelem száma: 11.

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. március 10. napján kelt 9.K.27.677/2015/8. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.677/2015/8. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (hatvanezer) forint együttes elsőfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 30.000 (harmincezer) forint kereseti és 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A körösszegapáti ... hrsz. alatti ingatlan (a továbbiakban: Ingatlan) 1997. április 8. napjától a felperes tulajdona. Az Ingatlan 24,84 ha nagyságú „a” alrészlete szántó, 24,7 ha nagyságú „b” alrészlete pedig legelő művelési ágú. A felperes és a felperesi beavatkozó 2004. október 15. napján 10 éves időtartamra haszonbérleti szerződést kötöttek az Ingatlanra vonatkozóan.
- [2] A felperesi beavatkozó földhasználatának megkezdését követően 2007-ben, az Ingatlant Natura 2000 területként határolták le. Az ingatlan a védett területek között az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) 7.1.17. pontja értelmében Bihar (HUHN10003) megjelölésű, az Ingatlan helyrajzi számával feltüntetett, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található különleges madárvédelmi területként szerepel. Az Ingatlan Natura 2000 védettség alá kerülésének tényét az ingatlan-nyilvántartásba 2007. augusztus 7. napi hatállyal jegyezték fel.
- [3] A felperesi beavatkozó az Európai Mezőgazdasági Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételeének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V.14.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVM rendelet) alkalmazásával olyan támogatás iránti kérelmet nyújtott be, aminek feltétele a a szántó művelési ágú terület legelővé változása volt. Ennek megfelelően az Ingatlan művelési ágában bekövetkezett változást az ingatlan-nyilvántartáson 110/2010.05.05. bejegyzés alatt vezették át.
- [4] A felperes és a felperesi beavatkozó a közöttük 2013. március 11. napján a művelési ág változás miatt bekövetkezett kár megtérítésére, illetve az eredeti állapot helyreállítására vonatkozó rendelkezésekkel kiegészítették a közöttük létrejött haszonbérleti szerződést. A felperesi beavatkozó ennek megfelelően 2014. augusztus 26. napján az illetékes földhivatalhoz művelési ág változás iránti kérelmet nyújtott be, kérte az eredeti művelési ágra és földminőségre való visszaváltoztatást. A földhivatal kérelmére kiadott szakhatósági állásfoglalásában a Tiszántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség nem támogatta az Ingatlan művelési ágának megváltoztatását. A földhivatal azonban ennek ellenére a 2014. október 14. napján kelt határozatában akként rendelkezett, hogy az Ingatlan művelési ágát a 2010. évi művelési ág változást megelőző méretekben alrészletenként eltérően szántóként, illetve legelőként kell nyilvántartani. Kiemelte többek között azt, hogy 2014. szeptember 2. napján az Ingatlanon helyszíni szemlét tartott, amikor megállapítást nyert, hogy az „a” alrészlet művelési ágát eredeti állapotába visszaállították, szántó művelési ágban hasznosítják, így gyepfeltörés történt.

- [5] Az elsőfokú hatóság, illetőleg a jogelődje által folytatott eljárás során, a természetvédelmi őr a 2015. április 23. napján tartott területi ellenőrzése során rögzítette, hogy az Ingatlant művelik, napraforgóval vetették be, kitérve emellett arra, hogy az Ingatlan madárvédelmi szempontból értékes. Az elsőfokú hatóság az ezt követően meghozott határozatával a felperest és a jelenlegi földhasználót eltiltotta a terület védelmi céljait akadályozó tevékenység folytatásától (szántás) és egyetemlegesen kötelezte őket a terület gyepp állapotba történő visszaállítására.
- [6] A felperes, a felperesi beavatkozó és a földhasználó fellebbezése folytán eljáró alperesi jogelőd a 2015. szeptember 4. napján kelt OKTF-KP/9902-4/2015. számú határozatával a teljesítési határidő megváltoztatásán túl az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozat indokolásában az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetési területekről szóló 275/2004. (X.8.) Kormány rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 3. §-ára, 4. § (1) bekezdésére, 8. § (2)-(3) bekezdésére, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 77. §-ára, 42. § (1) bekezdésére és 43. § (1) bekezdésére hivatkozott.

A kereseti kérelem

- [7] A felperes keresetében az alperes határozatának az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [8] A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős ítéletével az alperesi jogelőd az elsőfokú határozatára is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítélet indokolásában hangsúlyozta, abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy megalapozottan, a tényállás tisztázási kötelezettségét teljesítve és valóságghú tényállást megállapítva fogalmazta-e meg a közigazgatási szerv a tiltó, illetőleg az eredeti állapot helyreállítására vonatkozó kötelezést. Érvelése szerint, az iratok alapján nem lehetett megállapítani azt, hogy mi volt a Natura 2000 területként való lehatárolás célja, az kizárólag az eredetileg gyeppként művelt területet vagy a legelőt és a szántót is érintette. Emellett azt sem lehetett megállapítani, hogy milyen fajok, milyen élőhelytípusok helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása indokolta a jelölést. A védelmi cél tisztázásának hiányában pedig annak megvalósulását akadályozó tevékenységről sem lehetett állást foglalni. Kellő alátámasztottság és a tényállás megállapítás hiányában ugyancsak jogszabálysértőnek találta az eredeti állapot helyreállítására kötelező rendelkezést. Ennek okát abban látta, hogy elmaradt annak tisztázása, hogy a szántó művelési ágú földrészlet esetében a felszántás milyen védett növény-, vagy

állatfajt károsított, illetve veszélyeztetett. Nem lehetett feltárni azt, hogy a felperes és felperesi beavatkozó a gyepteltöréssel milyen, a Tvt. 42. § és 43. § (1) bekezdése szerinti tilalmat sértett meg.

- [9] A megismételt eljárásra vonatkozóan azt írta elő, hogy az elsőfokú hatóság köteles a természetvédelmi rendeltetésű területeket nyilvántartó hatóságot megkeresni annak megállapítása érdekében, hogy az Ingatlan Natura 2000 jelölésére milyen élőhely típusok, illetve fajok alapján került sor. Amennyiben a beszerzett adatok alapján arra a következtetésre jut, hogy az adott védelmi cél az „a” alrészletű Ingatlanra is értendő, pontosan meg kell indokolnia, hogy az adott terület védelmi céljainak megvalósulását milyen tevékenység és mennyiben akadályozza. A tiltás megfogalmazása esetén elengedhetetlen annak a konkrét tevékenységnek a megjelölése, amit a védelmi cél figyelembe vétele mellett a felperes nem folytathat. Emellett a hatóságnak bizonyítékokat kell beszerezni arról, hogy az „a” földrészlet, a 2014. évi szántóvá történő átalakítását megelőzően milyen védett állatoknak, növényeknek szolgált meghatározott típusú élettereként, ehhez képest a szántóvá történő átalakítás mit és hogyan veszélyeztetett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, másodlagosan pedig a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Hangsúlyozta, a Natura 2000 jelölés a KvVM rendelet szabályain, a 2010. évet megelőzően pedig az azzal megegyező szabályozási rendszert tartalmazó 45/2006. (XII.8.) KvVM rendelet szabályain alapult.
- [11] A KvVM rendelet 7. § (1) és (2) bekezdés értelmében mind a területek, mind a védett fajok kijelölése jogszabályon alapul. Emiatt az elsőfokú bíróság megismételt eljárásra vonatkozó, a védett természeti érték meghatározásával kapcsolatos bizonyítási eljárás lefolytatására vonatkozó előírása lehetetlen célra irányul és jogszabályellenes, amellett, hogy a Natura 2000 területek nyilvántartása nyilvános. Kiemelte, a kijelölési célok nem az ingatlan művelés ágához kapcsolódnak, hanem a jogszabály által meghatározott jelölő fajok védelmének biztosításához. Olyan körülmények biztosítása a cél amelyek között a jelölő fajok megtelepedése kedvezőbb. A gyepteltöréssel kapcsolatosan ugyancsak sérelmezte a jogerős ítéletben foglaltakat. Okfejtése szerint ugyanis egy ingatlan-nyilvántartásban szántóként nyilvántartott, de legelő természeti állapotú terület első szántásához is a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.
- [12] A felperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.
- [14] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A jogerős ítélet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között bírálható felül.
- [15] Az elsőfokú bíróság a tényállást kellően feltárta, helyesen állapította meg, hogy a perbeli eset megítélésénél a ingatlant használó és a használati mód meghatározásának, az ingatlan-nyilvántartási művelési ág átminősítésének, valamint a gyepfeltörés tényének volt jelentősége. Mindezek mellett ugyanakkor az elsőfokú bíróság helytelen jogi álláspontja miatt jutott az alperesi határozat hatályon kívül helyezését eredményező végkövetkeztetésre.
- [16] Elsőként hangsúlyozza a Kúria, nem volt annak jelentősége, hogy a Natura 2000 jelölést megelőzően a felperes az ingatlan egyes részeit hogyan használta. Nem volt vitás a perben ugyanis az, hogy mind a Natura 2000 jelölés időpontjában, mind pedig azt követően a legelő művelési ágú alrészletet a nyilvántartott művelési ágtól eltérően, szántóként hasznosítják.
- [17] A jogerős ítélet logikai felépítését követve a Kúria a következőkre mutat rá: az ítélet 1. pontjában foglaltakkal ellentétesen a Kúria annak tulajdonított jelentőséget, hogy a Natura 2000 területet jogszabály jelöli ki. A perbeli esetben a KvVM rendelet 7.1.17. pontja keletkezteti az ingatlanon fennálló védettséget. Az ingatlan-nyilvántartásba történt feljegyzés alapján pedig egyértelmű, hogy az az egész ingatlanra kiterjed. Mindezek miatt tehát szükségtelen annak vizsgálata, hogy a védelem az ingatlan egészére vagy csak egy alrészletére terjed ki.
- [18] A jogerős ítélet 2. pontjában foglaltakkal kapcsolatosan azt hangsúlyozza a Kúria, a perben nem volt vitás az, hogy az ingatlant a felek hogyan használták. Világos volt, hogy a szántókénti hasznosítás eltért az ingatlan-nyilvántartási és ekként védelemmel érintett azon művelési ágtól, amelynek átvezetését 2010-ben a felperesi beavatkozó az agrár- környezetgazdálkodási támogatások elérése miatt kérte.
- [19] A KvVM rendelet 7. § (1) bekezdése szerint a különleges természetmegőrzési területek és a kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek természetvédelmi célkitűzése a területek jelölése alapjául szolgáló élőhelytípusok, valamint fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása a (2) bekezdésben megnevezett nyilvántartásokban szereplő értékelésnek megfelelően. A (2) bekezdés rendelkezik akként, hogy a terület jelölése alapjául szolgáló élőhelytípusok, valamint fajok listáját, továbbá azok természetvédelmi helyzetének, a Natura 2000 hálózatban betöltött szerepének értékelését a

természetvédelemért felelős miniszter a Natura 2000 keretében javasolt területek adatszolgáltatási űrlapjáról szóló, 1996. december 18-i 97/266/EK bizottsági határozat szerint megküldött adatlap (Standard Data Form) és a természetes élőhelyek, valamint és vadon élő állatok és növények megőrzéséről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 17. cikkének (1) bekezdése szerinti jelentés alapján tartja nyilván.

- [20] A fentiek értelmében tehát a Natura 2000 által védett és jogszabályon alapuló természeti értékek ismertek, a felperes tevékenysége pedig nem vitásan, az ingatlan-nyilvántartásban rögzítettől eltérő hasznosítás mellett a védelmi célokat nem szolgálta. E tények mellett a felperes konkrét tevékenységének vizsgálata irreleváns, a védendő értékek pontosítása pedig szükségtelen.
- [21] A jogerős ítélet a fentiek miatt a felülvizsgálati kérelemben foglalt körben jogszabálysértő volt, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította.

A döntés elvi tartalma

- [22] *Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletek Natura 2000 rendszerben való kijelölésének ténye és a védelem tartalma is jogszabályon alapul.*

Záró rész

- [23] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.
- [24] A felperes pervesztes lett, ezért a Kúria a Pp. 78. §-a értelmében kötelezte az alperes jogtanácsosi munkadíjjal felmerült elsőfokú perköltésének és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.
- [25] A kereseti-, és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alkalmazásával kötelezte a Kúria a felperest.
- [26] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2017. április 26.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Tergalecz Eszter s.k. előadó bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő